

nűek. A szabadban az *A. Vandasii*-nál világosabb színű virágairól és az *A. Neilreichii*-hoz hasonló leveleiről azonnal felismerhető.

Farbe der Blattzipfel, den kleineren Köpchen u. hellschwefelgelben Blüten bemerkbar. An ihrem natürlichen Standorte ist sie von *A. Vandasii* an ihren heller gefärbten Blüten und an den der *A. Neilreichii* ähnlicheren Blättern sofort zu unterscheiden.

A VI. tábla magyarázata. — Erklärung der Tafel VI.

1. a—b—c *Achillea Neilreichii* KERN. levélsúcsa, fészke és középső fészkepikkelye.
Blattspitze, Köpfehen und mittlere Köpfehenschuppe von *Ach. Neilreichii* KERN.
2. a—b—c *Achillea Wagneri* (*Vandasii* × *Neilreichii*) levélsúcsa, fészke és középső fészkepikkelye.
Blattspitze, Köpfehen u. mittlere Köpfehenschuppe von *A. Wagneri*.
3. a—b—c *Achillea Vandasii* VEL. levélsúcsa, fészke és középső fészkepikkelye.
Blattspitze, Köpfehen u. mittlere Köpfehenschuppe von *A. Vandasii* VEL.

Ujabb adatok a Bükk-hegység és dombvidéke flórájához.
Neuere Beiträge zur Flora des Bükkgebirges.

Irta: { Budai József (Miskolcz.)
Von: }

Az alábbiakban néhány olyan érdekességét sorolom fel a Bükknek és előhegyeinek, melyek e területről még felemlítve nem voltak. Felveszek közleményembe néhány olyan fajt is, mely közölve volt ugyan, de azért az illető növény továbbterjedésének vagy előfordulásának megállapítása közlését indokolja. Közfajokat csak ott sorolok fel, hol az illető növény előfordulása különleges, vagyis szokott termőhelyüktől nagyon elütő.

A kritikus génuszokból inkább csak azokat öleltem fel, melyeknek összegyűjtésével legalább nagyjából elkészültem; melőzőm azokat, melyeknek összegyűjtése és speczialisták által való feldolgozása most van folyamatban. Ez utóbbiakból legfőlebb néhányat említek föl. A nehéz *Viola*-génusz feldolgozásáért dr. GAYER GYULA úrnak, a *Quercus*-okért dr. JÁVORKA SÁNDOR úrnak, a *Centaurea*-kért WÁGNER JÁNOS úrnak mondok e helyen is hálás köszönetet.

Megjegyzem, hogy ezt az anyagot, melyen jelen dolgozatom felépült, jó nagy részben dr. DEGEN ÁRPÁD egyet. m. tanár úr szíves volt átrevídiálni. Dr. JÁVORKA SÁNDOR úr pedig az összes anyagot átnézte és javította, s így kizártnak tartom, hogy a tudomány dudváit, a hamis adatok szerepeljenek dolgozatomban. Megbecsülhetetlen fáradozásukat s azt a támogatást, melyben

törekvésemet részesítették, hálásan megköszönve, áttérek a fajok felsorolására.

Polystichum lobatum (HUDS) PRESL. Szinvaforrás és Hollósető között: Felsőhámoren alul, északos, erdős lejtőn. A kácsi erdőben, Somosoldalon.

Asplenium viride HUDS. Felsőhámore, a falu felett, az utolsó kertek táján, a patak mellett, északos sziklákon.

Equisetum silvaticum L. A Bükkben ritkaság. Mindössze egy ponton, a Hollós-vadászlak mellett, mocsarak szélén találtam.

Stipa capillata L. Ez a pusztai növény előfordul mészsziklákon is, Diósgyőr és Hámore között a Keresztesszikla párkányán.

Stipa longifolia BORB. Miskolcz, Istenhegy tetején és oldalán, *Stipa Joannis* CELAK.-al vegyesen, bőven.

Stipa pulcherrima C. KOCH. Sajószentpéter, a kőbányák táján és a szőlőhegyek parlagán.

Calamagrostis varia (SCHRAD.) BAUMG. Felsőhámore. A szentléleki ösvény mentén, erdős hegyoldalon.

Avenastrum compressum (HEUFF.) Diósgyőri vasgyár, Kiskőmázsa-hegy erdőtlen agyagos, mésztuskós talaján. Miskolcz, napos kaszálókon, bőven. (Det. dr. JÁVORKA.)

Avenastrum subdecurvens (BORB.) A diósgyőri vasgyár területén az előbbivel vegyest. Miskolcz, agyagos legelőkön, napos kaszálókon, szórványosan. A Vasgyárban, Vörösbérczen, a katonai lövőtér fölött, *Avenastrum scabrum* KIT.-hez közelítő alakokkal. (Det. dr. JÁVORKA.)

Sesleria Heuffleriana SCHUR. Dr. Jávorka szerint mindaz, mit eddig *S. varia* néven a Bükkből ismertünk, e név alá vonandó össze.

Sieglingia decumbens (L.) BERNH. Jávorkút körül, füves, nedves kaszálókon, szórványosan. (Det. dr. DEGEN.)

Diplachne serotina (L.) LK. Hámoren alul, a Keresztessziklán, bőven. Királykút völgyében a Kecskelyuk és tó közti kopár sziklákon: Nagyvisnyón, a vasúti állomással szemben fekvő lejtőn. A Bükk területén kívül Rakaczaszondon szintén előfordul, kopár mészsziklákon.

Molinia coerulea (L.) MNCH. Miskolcz, Istenhegy alatt; Sajószentpéter, szőlők alatt. Tapoleza, gyér, nyáras erdőben, elég bőven.

Festuca arundinacea SCHREB. Tapoleza rétjein, alvizes talajon bőven.

Agropyron dumetorum (HOFFM.) RICHT. Az előhegyek dombjain, napos helyeken. A Bükkben mésztuskós kopár tetőkön bőven.

Blysmus compressus (L.) PANZ. Jávorkút esermélyében s a Felső-Hámoretól Bálványosra vivő út melletti mocsarakban, bőven.

Carex stenophylla WAHLEG. Ez a síkfeldű, homokot kedvelő növény a Bükk mészn és helyenként bőven terem, pl. a kisgyőri

Galyát és Rudahegyet összekötő hegynyergeken. Diósgyőri vasgyárnak Tatárárok nevű helyén, a patak mészkaviczos árterében.

Carex paradoxa WILLD. Tapoleza zombékos rétjén, a Dudujka hídján felül, elég bőven.

Carex pendula HUDS. Óhuta és Tatárárok közt. Bányabükk patakának egyik északi csermelye mentén, bőven.

Carex humilis LEYSS. Kevés talajú erdőtlen, mésztuskós dombhátakon és hegyoldalakon. Diósgyőri vasgyár, Kiskömázsa hegyen; Tapoleza, Nagykömázsa hegyen; Bélapátfalva, Bélkő; Hámor, Szeleta barlang felett; Kisgyőr, Nagygalya és Ruda hegyeken bőven.

Carex umbrosa Host. Kisgyőr, Nagygalya-hegy lapos hegyhátain. Ritka. (Det. dr. DEGEN.)

Carex silvatica HUDS. Meszetkedvelő növénynek mondják, pedig a Bükkben, e tiszta mészhegységben ritkaságszámba megy. Mindössze a hátori tó és Felsőforrás közti hegyoldalon találtam. Tapolezán, az Erzsébet-sétány nedves rétjein gyakori.

Carex flava L. Jávorkút csermelye körül s a Felső-Hámor és Csurgó közti mocsarakban, valamint Királykútvölgy nedves rétjein, bőven.

Carex brevicollis DC. E ritka és érdekes sást már Borbás említi a Bükk végnyúlványát alkotó Szarvaskőről, hol VRABÉLY gyűjtötte. A Bükkben egyike a legelterjedtebb sásoknak, melyet a következő lelhelyeken gyűjtöttem; Felsőhámor, Odvaskő tető; Királykút völgy, Kecskelyuk felett; Felsőforrás feletti hegyháton s innen kezdve szórványosan *Carex pilosa* Scop.-val vegyest, fel az Odvaskőig, számos helyen. Hámor, Fehérkőlapa tetőn és a tóparti út hegyoldalán; Vasgyár, Vörösbércz északi lejtőin; Óhuta, Nagysáncz oldal déli lejtőjén; Újhuta, a Galyas-hegy kilátójához vivő út és a kékmezei völgybe vezető út mentén. A Bükk fensíkján, a Disznóspatakkal szemben fekvő hegylejtőn. A bükk-hegységi előfordulás már azért is érdekes, mert kapcsoló láncszem a visegrádi és tordahasadéki előfordulás között. (Det. dr. DEGEN.)

Carex hordeistichos VILL. Hámor fölött a fensíkon, Disznóspatak nedves rétjén és csermelye mellett; Tapoleza, a Dudujka híd körül, nedves réteken bőven. (Det. dr. DEGEN.)

Carex pratensis B. KOVÁCS. Tapoleza. Nagykömázsa-hegy lábánál. (Det. KOVÁCS.)

Carex acutiusecula KOVÁCS. (*Carex supergracilis* Kük. = *C. Goodenoughii* × *gracilis*.) Hámor. A lillafüredi nyaralók fölött, nedves réteken. (Det. B. KOVÁCS.)

Carex turfosa FR. (= *C. Goodenoughii* Gay × *elata* All.) Alsóábrány nedves rétjein, helyel-közzel. (Det. B. KOVÁCS.)

Allium senescens L. Felsőhámor. A szentléleki messzelátó sziklaperemén, bőven.

Allium angulosum L. Királykút völgy és Tapolca nedves rétjein.

Lilium bulbiferum L. Ezt az érdekes növényt már Szendrey is említi, Miskolc város monographiájában, Szentlélek lelőhelyel, hol nem találtam. Azonban tényleg előfordul Jávorkút körül, nem messze a gróf Almásy-féle vadászlaktól, egy lejtős erdei tisztáson, nagy bőségben. Sajnos, e növény termőhelyét nagyon rosszul választotta, mert négy út kereszteződik az említett tisztásnál, s a sűrű közlekedés miatt a növény szép virágait évről-évre lepusztítják, hagymáit kiássák, falura széthordják s így csak rövid idő kérdése, hogy e növénytani ritkaság végkép eltűnjék a Bükk flórájából.

Ornithogalum sphaerocarpum KERN. Bélapátfalva, Békó, Miskolc, Istenhegy tetején és a város határának más pontjain.

Muscari racemosum MILL. Kisgyőr, a Galyatetőn és déli oldalán, tömegesen.

Majanthemum bifolium (L.) SCHM. Hámor, a turistaösvény mentén. A fensíkon a jávorkuti út mellett, gyér bükkösökben: Lustavölgy, erdők szélén, bőven. Répáshuta, a falu fölötti köves magaslatokon.

Polygonatum verticillatum (L.) All. Tarkó körül, erdős hegyhátaikon. Körösfő alatt, Lustavölgy legelején.

Polygonatum latifolium (JACQ.) DESF. Tapolca. A fürdő fölött, mésztuskós, bokros helyeken.

Iris sibirica L. A Bükk fensíkján, tebrekben és száraz hegyoldalakon igen ritka: de előfordul Diósgyőr-vasgyár Inkó nevű völgyében, sőt itt-ott Miskolczon is, nedves réteken. Feltűnő azonban, hogy a dombvidék réti példái szálanként fordulnak elő, míg a Bükkből való példák néha kéve terjedelmű tömött gyepeket alkotnak. Ezek valószínűvé teszik, hogy morfol. különbségek állnak fenn a hegyi és a dombvidéki példák között, mit csak tüzetesebb összehasonlítás deríthet ki.

Gladiolus imbricatus L. A fensíkon, Nagymezőn, szórványosan. Ritka.

Orchis ustulata L. Bükk, Lustavölgy és Körösfő körül.

Cypripedium Calceolus L. Hámor fölött a fensíkon, Vesszős nevű erdőben. Felsőhámor, a falutól északra eső hegyeken: Királykút völgye. Felsőforrás körül. A felsőhámori lelőhely kivételével ritka.

Epipactis sessifolia PETERM. Ó- és Ujhuta közt, sűrű erdőben, gyéren.

Salix aurita L. Miskolcz, Kánás nevű dülő erősen északra lejtő kaszálóin.

Quercus glomerata (LAM.) ZILLK. et LANGE. (= *Q. Welandi* HEUFF.) A bábonai, miskolci és kisgyőri erdőben. szórványosan.

Quercus sessilis EHRL. f. *pinnatifida* (BOISS). Kisgyőr, Kék mező; f. *aurea* WIERZB. Miskolcz, Császárerdő; f. *decipiens* BECHST Ugyanott.

Quercus lanuginosa (LAM.) THUILL. ♀) *undulata* KIT. Diósgyőr-vasgyár, Kiskömázsa hegy. *f. pinnatifida* GMEL. Tapoleza, Nagy-kömázsa hegy. *f. oblongifrons* BORB. Diósgyőr-vasgyár, Inkó erdő; var. *Streimii* HEUFF. Miskolcz, Császárerdő; Diósgyőr-vasgyár, Kiskömázsa hegy. *f. Budayana* HABERLE. A miskolczi, kisgyőri, diósgyőr-vasgyári erdőkben.

Quercus Tiszae SIMK. Miskolcz, a Császárerdőben.

Quercus Kernerii SIMK. Miskolcz, a Császárerdőben (Det. dr. SIMONKAI.)

Quercus Csatói BORB. *f. superlata* (BORB.) A. et G. Bábony, Bogdán erdőben.

Quercus calvescens VUKOT. (= *Q. lanuginosa* × *sessilis*.) Tapoleza, Nagykömázsahegy, Diósgyőr-vasgyár, Kiskömázsahegyen; Zsércz, a faluhoz közel, a Paphegyese nevű erdőben. (Az itt közölt tölgyalakokat a *Q. Kernerii* kivételével JÁVORKA dr. úr volt szívesen determinálni.)

Amaranthus (Euxolus) crispus (LESP. et THEV.) TERRACIANO Diósgyőr-vasgyár. Az utcákon helyenként bőven. Az Alföldön. Sajólád utcáin bőven. Mezőkeresztesen szintén utcákon, de itt ritka. Úgy látszik, ez is helységekhez, utcákhoz köti az életet, mint a *Chenopodium vulvaria*. (Det. dr. JÁVORKA.)

Rumex confertus WILLD. Diósgyőr vasgyár mellett, réteken. (Det. dr. JÁVORKA.)

Silene viridiflora L. Hámor és Felsőhámor körül, gyér erdőben, szórványosan.

Dianthus Helwigii BORB. A dombvidék erdejében a szőlők között. Diósgyőr-vasgyár, a Nyírjes erdő szélén; Bábony, a Bogdán erdőben; Görömböly, a Hármashalom táján.

Stellaria uliginosa MURR. Újhuta. Az Albagoly hegy nyergén átmenő országúthoz közel, egy forrás patakában bőven.

Arenaria leptoclados Guss. Miskolcz, babonyi bérez parlagjain és kaszálóin.

Spergula arvensis L. Újhuta. A falu mellett, kapált földeken bőven.

Spergularia rubra (L) PRESL. Ez a sziki növény helyenként a dombvidéken is előfordul, pl. az Óhutáról Tatárárok felé vezető ösvény mentén. A görömbölyi erdőben, Verebes nevű helyen, bőven.

Trollius europaeus L. Kis József tanárjelölt találta, Szendi Miklós tanítványom társaságában, a hámorei fő felső részén, nedves réten. Tudomásom volt nevezettek kirándulásáról s este, mikor visszatértek, gyűjtésük eredményét átnéztem és nagy meglepetéssel láttam a fenti növényt a gyűjtött anyag közt. Ritka lehet, mert ez egy példánál többet később se találtunk ebből az alhavasi fajból.

Eranthis hiemalis (L.) SALISB. Hámoron alúl, a Keresztesszikla lejtőin találtam 10—12 példát. Évek óta figyelem, de nem terjed

belőle. Valószínűleg kerti szökevény, mert Diósgyőr község virágos kertjeiben több helyen láttam.

Clematis alpina (L.) MILL. Felsőhámor. A szentléleki patak kezdetén, közel a faluhoz, bőven.

Ranunculus pedatus W. K. Előfordul a dombvidéken is, sovány andezittuffás talajon, pl. Miskolczon az Ágazaton, Kisgyőrön a Halomváron, sőt HULJÁK J. egy közös kirándulás alkalmával a Tarkóhoz közel talált belőle néhány szálát.

Ranunculus cassubicus L. Diósgyőr falu, a papírgyár táján, a turista ösvény mentén. Hámor, a falu alatt; Garadnavölgy, a létrási úton felül; Gyertyánvölgy, a kácsi ösvény és országút összeszőgellésénél, mindenütt árnyas, északi fekvésekben, bőven.

Fumaria rostellata KNAF és *F. Schleicherii* SOY. VILL. Napos, meszes, köves hegyoldalakon. Kisgyőr, Galyahegy, Hámor. Királykút völgye és Szeletahegy.

Biscutella laevigata L. HULJÁK JÁNOS találta Bélapátfalván, a Bélkötetön.

Thlaspi Jankae KERN. A Bükk fensíkjain, pl. Nagymezőn, helyenként bőven. A dombvidéken Szirmabesenyő, Miskolcz, Alsóábrány körül kaszálókon, szőlők szivásaiban bőven. Terjedő növény, mely az Alföldön is előrenyomul s Szirmán, Kistokajon át egész Sajóládig követhető.

Sisymbrium orientale L. Barczika, a falu mellett, a borospinczék táján.

Alyssum montanum L. Kisgyőr, Nagygalya és Ruda hegyek erdőtlen, köves hegyhátán, bőven.

Bunias orientalis L. E keleti növényt, SZENDREY JÁNOS is említi Miskolczeről, a Kálló-malom környékéről. Ott én nem találtam s nem is találhattam, mert a földeket felszántották. Miskolczon azonban, a bábonyi bérczen tényleg előfordul néhány példányban, de az eke és kapa itt is erősen szorongatják.

Arabis auriculata LAM. Kevéstalajú kopár hegytetőkön a Keresztes sziklán, Kóháton és Tarkón, bőven.

Hesperis sibirica L. Hegyoldalakon utak mellett, gyér erdős, bokros hegytetőkön a Bükkben, bőven. Hámor, a hollósi úton: Felsőhámor körül. Ujhuta felett, az Albagoly hegytetőn β *clavata* BORB. és β *candida* KIT. változatokkal.

Hesperis tristis L. Tapolca. Nagykőmázsatetőn, Kisgyőr, a Nagygalya és Ruda hegyeken bőven.

Cardamine amara L. Felsőhámortól le a hámori tóig, a Garadna egész folyása mentén, állandó vizes helyeken. Hámor, Fehérkölápa körül, álló vizekben, forrásos helyeken.

Reseda luteola L. Kóbor növény. Diósgyőr-vasgyár és Miskolcz körül. A diósgyőri várromon.

Sempervivum assimile SCHOTT f. *glandulosum*. Hámor, a falun alul, az út fölötti hegyoldalon. Kisgyőr, Galya és Ruda hegyeken bőven. (Det. dr. DEGEN.)

Saxifraga bulbifera L. Kisgyőr, Kékmező közelében a tölgyesben bőven.

Parnassia palustris L. A Bükk fensíkján, Nagymezőn, a szentléleki zárdarom feletti tisztásokon helyenkint bőven.

Ribes alpinum L. A Bükk fensíkján, Nagymezőn, erdei tisztásokon szórványosan.

Potentilla pedata NESTL. A fensíkon Jávorkút és Létrás között; Felsőforrás fölött, hegyhátakon. Ritka. (Det. dr. DEGEN.)

Potentilla patula W. K. Szórványosan a Bükk fensíkján. Inkább szálanként. Bőségesen, typosos példányokban a Tibold-Daróc és Kács közti gyér erdőben.

Geum aleppicum JACQ. Jávorkút körül, gyéres erdőben (Det. dr. JÁVORKA.)

Rosa caryophyllacea BESS. f. *Zalana* WIESB. Kisgyőr, Kékmező táján elég gyakori. (Det. KUPCSOK S.)

Rosa Gizellae BOBB. f. *neogradensis* BOBB. Kisgyőr, az előbbivel együtt, de ritkább. (Det. KUPCSOK S.)

Cytisus cinereus HOST. Kisgyőr, Nagygalya-tető, helyenként gyakori. (Det. dr. JÁVORKA.)

Cytisus obvallatus SCHUR. Szentléleki zárdarom, a messzelátónál. (Det. dr. DEGEN.)

Medicago Willdenowii BÖNNINGH. Miskolcz. Az ágazati Dióskút nedves rétvén. bőven.

Trifolium striatum L. Tapoleza, Nagykomázsatetőn; Miskolcz, legelőkön és kopár, köves domboldalakon.

Hippocrepis comosa L. Sajóvadna. A falu feletti dombokon.

Vicia sparsiflora TEN. Az Osmátrának ezt a jellemző délvidéki növényét már PROBÁN is találta a hegység nyugati szakaszában, Felsőtárkányon. A Diósgyőr-vasgyár és Óhuta közti Nagysáncz oldalon, a csurgó feletti kopár mész-sziklától nyugatra, szintén előfordul, gyér tölgyesekben. Meglepő e helyen e ritka növény tömeges fellépése. Nagy darab területeken akár kaszálni lehetne.

Vicia silvatica L. Felsőforrás és Odvaskő közti hegyhátakon és bokros helyeken, bőven. A dombon Perczesen alul, a patak mellett.

Vicia striata M. B. Miskolcz, Istenhegy. Sály és Kács körül, szántókon.

Orobus transsilvanicus SPR. Ez az érdekes keleti növény, melyet már Fábry is közölt Gümörből, a Bükk magaslatán előfordul, a szentléleki zárdarom közelében. Milyen nehézségekbe ütközik egy már közölt növénynek másodszeri megtalálása, jó példa erre a következő eset. A növényt HULJÁK JÁNOS-sal tett kirándulásom alkalmával találtam, először pár példában. HULJÁK, ki ekkor nem talált példát, három éven át, egy-egy napon kereste a növényt.

míg végre rábukkant a nem terjedelmes, de elég gazdag lelőhelyre. (Det. dr. DEGEN.)

Callitriche autumnalis L. Diósgyőr. A Királyszentvölgy tavában hinárt alkot.

Geranium divaricatum EHRH. Hámor, Keresztes-szikla. Tapoleza, szőlők alatt.

Geranium pratense L. Újhuta, a falu körül és a faluból Bekényre tartó út mentén.

Viola scotophylla Jord. f. *vinealis* BOREAU és f. *violacea* WIESB. Vasgyár és Tapoleza fölött a Nagy- és Kiskömázsa-hegyen, gyér völgyekben.

Viola virescens JORD. Vasgyár. Kiskömázsa napos parlagain.

Viola albiensis SUDRE. Ugyanott, a tölgyesekben.

Viola odorata L. f. *subcarnea* JORDAN. Vasgyár, a ládi-erdőben és Kiskömázsa alatt. f. *hispidula* FREYN. A borsodi *odoraták* majdnem mindenike e forma alá tartozik.

Viola sarmentosa M. BIEBERST. Kisgyőri-erdő, Ruda-hegy alatt; Vasgyár, Tatárárok.

Viola pluricaulis BORB. (= *alba* × *odorata*.) Számtalan helyen, hol a szülők találkoznak, igen bőven.

Viola hirta L. var. *subciliata* BORB. Miskolecz, Bedegvölgy, a város közelében, kaszálókon. f. *fraterna* REICH. Koratavaszon, kopár parlagokon, szőlők alatt gyakori. Koratavaszi alak, mely ugyanazon tövön késő tavaszon a vulgaris alakba megy át.

Viola subhirta G. BECK. Vasgyár, Vörösbérc bokros helyén elég gyakori.

Viola badensis WIESB. (= *alba* × *hirta*.) Vasgyár, Kis- és Nagykömázsa között, a szülőkkel együtt.

Viola adulterina GODR. (= *alba* × *hirta*.) Az előbbivel egy lelőhelyen. de máshol is, hol a szülők találkoznak.

Viola pseudosepincola W. BECKER. Tapoleza, Nagykömázsa hegy alatt.

Viola permixta JORD. Ugyanitt és Kiskömázsa hegy alatt, de máshol is, hol a szülők együtt található.

Viola pseudolivida SCHUR. Vasgyár, a Nyirjes erdő szélén és gyéresein.

Viola Riviniana REICH. A Bükk egész területén, fel a fensikig, sőt ott is, helyenként bőven.

Viola Einseleana F. SCHULTZ. A *V. canina* társaságában helyenként, pl. Miskolecz és a Vasgyár legelőin. A Bükk fensikjén, Jávorkútnál.

Viola montana L. Szórványosan, helyenként bőven, főkép a dombvidéki erdőkben.

Viola Weinhartii W. BECKER. (= *V. montana* × *Riviniana*.) Miskolecz, a Császárdőben.

Viola intersita (= *V. Riviniana* × *canina*.) A Bükk fensikjén, Jávorkút körül, a szülők között.

Viola neglecta SCHMIDT. Diósgyőr falu, Csernyik-völgy, a szülőkkel együtt.

Viola elatior FR. Tapolca, a borházak alatt, bokrok közt, a rét szélén.

Viola alpestris DC. Tarkó és Hármaskő meredek, köves lejtőjén bőven.

Viola pseudolutea Schur. Bélapátfalva, a Bélkő északi oldalának kőtuskói közt.

Epilobium Lamyi SCHLTZ. Miskolcz, a Magas-hegyen utak mellett; Tapolca, erdei vágásokban bőven. (Det. dr. DEGEN.)

Anthriscus nitidus (WAHLBG.) GARCKE. A Bükk magasabban fekvő pontjain. árnyas, nedves hegyoldalakon, esermelyek, patakok mellett gyakori és az ott hiányzó *Anthriscus silvestris*t helyettesíti.

Caucalis muricata BISCHOFF. A dombvidéken, Bükkaranyoson őszi vetésben elég gyakori.

Smyrniium perfoliatum L. f. *Kitaibeli* DC. Kisgyőr, Nagygalya-hegy; Újhuta, Albagoly-hegy; Tapolca, Nagykómázsatető; Répáshuta, a falu körüli erdőben bőven.

Bupleurum rotundifolium L. Óhuta fölött, mészhegyeken; Szirmabesenyő Király nevű szőlőhegyén bőven.

Bupleurum junceum L. Kisgyőr, Rudahegy, Óhuta, Nagysáncz oldala, gyérbokros mésztalajon.

Trinia glauca (L.) DUM. Tapolca, Nagykómázsa-hegy erdőten tetején; Kisgyőr, Nagygalya- és Ruda-hegyeken bőven.

Fimpinella magna (L.) HUDS. Felsőhámor. Szentléleki zárdarom és a falu körül, bőven.

Aegopodium Podagraria L. A szentléleki zárdarom körül s a magasabb fekvésű gyér árnyas erdőkben helyenként bőven.

Silaus Rochelii (HEUFF.) SIMK. Ezt a rendkívül érdekes délvidéki növényt legelőször Borbás említi a Tarkóról, hol magam is gyűjtöttem. Előfordult a Vasgyár mellett is egy kaszálón, melyet felszántottak s melyről e miatt a növény kiveszett. A Nagykómázsa-hegy oldalán is észleltem, az út mellett. Ide valószínűleg szekerek sarával húrczolták fel. Előfordul még a következő helyeken: Kőhát (más néven Hármaskő) igen bőven: Kisgyőr, Galya- és Rudahegyeken bőven; Hámor, Szeleta-barlang fölött bőven: Tapolca nedves rétjein bőven.

Selinum Carvifolia L. A Bükk alacsonyabb hegyein; Miskolcz, Istenhegy alatt; Szirma-Besenyő és Tapolca határában bőven.

Peucedanum officinale L. Ez a sziki növény a kisgyőri erdőben, Kékmezőn, a vadászlak körül és kaszálókon elég bőven található.

Peucedanum palustre (L.) MENCH. Tapolca zsombékos rétjein bőven. Miskolcz, az Ágazat patakjában, a téglagyár fölött.

Peucedanum Oreoselinum (L.) MENCH. Kisgyőr, Kékmezőn: Répáshuta, Vinczépál nevű erdőben és Tebe vadászlak körül bőven.

Heracleum sibiricum L. Hámor, a vizesés körül; felsőforrás felett a hegyoldalon.

Laserpitium latifolium L. Hámor és Felsőhámor erdős hegyoldalain, helyenként bőven.

Vaccinium Myrtillus L. Bükk, kisgyőri erdő, Grébcse oldal, bőven. Répáshutai erdő, szórványosan.

Pirola rotundifolia L. Hámor, Fehérkőlapához közel, fenyesek szélén és tisztásokon. Újhuta, fenyesek szélén bőven.

Pirola secunda L. Az előbbivel vegyest, annak lelőhelyein gyakori: Felsőhámor bükkösökben, szórványosan.

Monotropa multiflora (SCOP.) FRITSCH. Kisgyőr, Kékmező bükkösein.

Primula elatior (L.) SCHREB. A Bükk fensíkjának rétjein, Jávorkut táján, Lustavölgyön, Nagymezőn bőven.

Androsace maxima L. Miskolcz, Szirmabesenyő, kapált szántókon, kora tavasszal, kis terjedelmű területen, de nagy számban *Centaurium uliginosum* (W. K.) BECK. Diósgyőr, nedves mocsarakban. A bükkben helyenként, állandó nedves lapályokon.

Gentiana ciliata L. A Bükk fensíkján, Disznóspatak forrásai fölött a hegyoldalon bőven.

Cynoglossum hungaricum SIMK. A Bükknek az Alföldre néző fátlan, kopár mészburkos előhegyein, Nagygalyán, Nagykömázsán, Keresztes-sziklán, Rudán szórványosan.

Myosotis scabra SIMK. Arnyas hegyoldalon, utak mellett, a Bükkben elég gyakori.

Lithospermum officinale L. A Bükk fensíkján, pl. a szilvasváradi ösvény mentén, helyenként.

Onosma aernarium W. K. Kisgyőr, Galya-hegy tetején.

Teucrium montanum L. Hámor, a Keresztes-sziklán bőven.

Melissa officinalis L. Elvadulva a kisgyőri ösvény mentén, a Ruda és Galya alatt, bőven. Ugyancsak bőven elvadulva láttam Háromszék megyében, Középjátsán és Bölön községekben.

Thymus lanuginosus MILL. Nagykömázsa és Galya-hegy tetején, bőven.

Thymus danubialis SIMK. Miskolcz. Perczes; a Bükk fensíkján is őszi felé tömegesen. (Det. dr. JÁVORKA.)

Thymus Marshallianus WILLD. A Bükk kaszálóin és a dombvidéken is, szórványosan.

Mentha Degeniana H. BRAUN. Diósgyőr, a falu közelében vízárkokban. (Det. H. BRAUN.)

Chaenorhinum minus (L.) LANGE. Hámor, a Keresztes-szikla vadászlaka mellett. kapált földeken; Perczes, Ostoros-hegy szántóin.

Scrophularia alata GILIB. A Bükkben, patakok, források mellett, le egész a dombvidékig.

Veronica foliosa W. K. Gyertyánvölgy, Tebe vadászlakon alul; Nagygyalya, Ruda és Nagykovácsán szórványosan. (Det. dr. DEGEN.)

Veronica triloba Opiz. Miskolcz, Heőcsaba és Görömböly szántóin.

Veronica verna L. Ez a növény helyenként a Bükkhegységben gyakori, pl. a Bányabükk patakát környező hegyoldalakon és hegyhátakon; a bélapátfalvi Bélkőn; a Nagykovácsa és Gyalya tetőkön. Sőt bőségesen gyűjtöttem az Alföldön, Mezőcsáthon a vásártéren is.

Alectorolophus glandulosus (SIMK.) STERNECK. Bükk. Albagolyhegy keleti oldalán. Tapoleza, Pereczes, Paracznya, parlagokon.

Utricularia vulgaris L. Harsány és Kisgyőr között, az országút mellett, egy mocsárban.

Asperula tinctoria L. Kisgyőr, a Nagygyalya és Ruda-hegyeken.

Galium abaujense BORB. Diósgyőri vasgyár, Ládi és Fűkőerdő; Miskolcz, Császárerdő, bőven; Királykút-völgye, ritka. (Det. dr. DEGEN.)

Valeriana angustifolia TAUSCH. A Bükkben Nagykovácsa-hegy és Kékmező körül; Barczikán, szőlők szilvásaiban bőven.

Succisa inflexa (KLUK) JUNDZILL. Hulják Királykútvölgyből említi. Bőségesen terem Tapoleza és Boldva nedves rétjein; Miskolczon a Dióskút körül.

Succisa pratensis MNCH. Miskolcz, Bogdán-erdő; Tapoleza, nedves dombokon, árnyas nedves erdőben.

Campanula latifolia L. Bükk, a Hor-patak kezdetén és mentén, Tebe vadászlakon alul bőven.

Phytzuma canescens W. K. Hámor, a Keresztes-sziklán gazdagon; Felsőforrás sziklás helyein, Kovácskőn gyéren.

Filago lutescens JORD. Miskolcz, Görömböly, legelőkön, parlagokon.

Filago minima (Sm.) FRIES. Görömböly, legelőkön.

Inula oculus Christi L. A Gyalya-, Ruda- és Nagykovácsa-hegyeken és az őhutai szántók szélén bőven.

Galinsoga parviflora L. Nehéz dudva a Hámor alatti mívelt földeken. Háromszék megyében Középpajta határában a kapált földeket rendkívül ellepi. A nép itt *Benkő pap virágjának* nevezi. A név eredete után kérdezősködvé, azt felelték, hogy az irodalom-történetből is ismert tudós Benkő József lelkész tenyésztette először a kertjében; innen szökött meg és terjedt el a falu határában.

Achillea erithmifolia W. K. Hámor. A falun alul, kaszálókon, erdők szélén. (Det. dr. DEGEN.)

Achillea pannonica SCHEELE. Napos, kopár hegytetőkön és hegyoldalokon a Bükkben. Tarkő, Kőhát, szentléleki messzelátó, Nagykovácsa.

Achillea setacea W. K. Ez az alföldi növény a dombvidék andesittuffáján is előfordul, sőt a Bükkben is elég bőven találtam Bányabükk tetőin, Óhuta alatt; a Nagygályán és a Kékmezői réten.

Achillea Millefolium L. A Bükk fensíkján szórványosan. (Det. JÁVORKA.)

Chrysanthemum uliginosum W. K. A tapolezai állandó nedves réteken, bőven.

Artemisia annua L. Miskolez, az Avason s itt-ott kertekben, utczák szélén; Rudóbányán utczák szélén tömegesen. Ugyanígy láttam 1896-ban Mezőturon, 1912-ben Oroslázán s innen Békéscsabáig minden vasúti állomás közelében. Az orthodox izraeliták sátoros ünnepeiken szeretik ez illatos növényvel befedni sátraikat s e czélből tenyésztik is. Valószínűleg ezek révén terjedt és terjed országszerte.

Senecio pratensis (HOPPE) DC. Bükk. Kőháton és Tarkón. Ritka.

Senecio Doria L. Diósgyőr-vasgyár és Miskolez közt, a Színva parton. Ritka.

Senecio aquaticus HUDS. Boldva. A falu mellett, nedves és félnedves réteken.

Carlina acaulis L. A Bükk fensíkján, Nagymezőn, bőven.

Jurinea mollis (L) RCHB. A Nagygalya-hegy déli oldalán.

Centaurea castriferrei BOEB. et WAISZB. Miskolez. Kánás északi lejtőin bőven; Szirmabesenyő: Gyertyánvölgy a Bükkben.

Centaurea casureperta WAGNER. Barezika, a vasúti töltés mellett. (Det. J. WAGNER.)

Centaurea Erdneri WAGNER. (= *pseudophrygia* × *austriaca*.) Miskolez, Avashegy.

Centaurea Fleischerii HAY. Borsod, réteken; Bélapátfalva, Bélkőn.

Centaurea oxylepis WIMM. et GRAB. Barezika, Dubicsány.

Cirsium spathulatum MORET. Kóbor növény, mely helyenként tömegesen lép fel és hamar el is tűnik. Szentléleki romok körül, honnan már eltűnt. Dédesi és diósgyőri várromai bőven. Miskolez, Bábony, Görömböly és Tapoleza legelőin szórványosan.

Scorzonera hispanica L. Bélapátfalva, a Bélkő déli oldalán.

Scorzonera austriaca WILLD. Kiszgyőr, a Gályán, Rudán; Tapoleza, Nagykömázsa-tetőn.

Scorzonera purpurea L. Peczkes. Tapoleza, Miskolez szőlőhegyein és dombjain helyenként; Bélapátfalva, a Bélkőtetőn.

Taraxacum paludosum (SCOP.) SCHLECHT. Ez a vízkedvelő növény, mely állandó nedves réteinken, Boldván, Miskolezon, Tapolezán, Szirmán bőven található, a Bükk száraz szikláin is előfordul. Hulják és én több ízben találtuk száraz mésztalajon.

Lactuca quercina L. Szirmabesenyő erdőiben; szórványosan a Bükk egész területén.

Sonchus paluster L. Peczkes és a Vasgyár között, a patakparton.

Hieracium Hoppeanum SCHULT. ssp. *leucolepium* N. P. Tapolcza fölött, a Nagykomáza-hegyen. ssp. *leucolepioides* DEGEN et ZAHN. Ugyanott; továbbá Diósgyőr-vasgyár Vörösbérczen; Miskolcz, Istenhegy és Pápahegyen; Bükkaranyos, a ref. temetőben. ssp. *testimoniale* N. P. Királyhutavölgy, Felsőforrás fölött.

Hieracium pistoriense N. P. (= *H. Hoppeanum* × *magyaricum*.) ssp. *gracilicaule* N. P. Bükk, Királykútavölgy, Felsőforrás fölött. *Hieracium Obornyianum* N. P. Diósgyőr-vasgyár, Vörösbérczen.

Hieracium chloroglaucum ZAHN. (= *H. brachiatum* × *Auricula*.) Ugyancsak Vasgyár, Vörösbérczen.

Hieracium fallax WILLD. (= *H. echioides* × *cymosum*.) ssp. *granense* N. P. és ssp. *Pancíci* N. P. Óhuta felé, Nagysáncz oldalon.

Hieracium divisum JORD. (= *H. silvaticum* × *vulgatum*.) Bükkhegység, a diósgyőr-vasgyári erdőben, Vörösbérczen.

Hieracium brachiatum BERTOL. ssp. *matrense* N. P. Miskolcz, Istenhegyen; Óhuta, Bányabükkben.

Valamennyi *Hieracium* meghatározásáért K. H. ZAHN-nak tartozom köszönettel.

A *Colchicum Haynaldii* Janka és a *Colchicum pannonicum* Griseb. et Schenk systematikai értéke.

Der systematische Wert des *Colchicum Haynaldii* Janka und *Colchicum pannonicum* Griseb. et Schenk.

Irtá : { Seymann V. (Orsova).
Von : }

1911 őszén több ízben alkalmam volt *Colchicum Haynaldii*-t és *Colchicum pannonicum*-ot hazájukban, a déli Bánságban, számtalan példában megvizsgálni és azokat friss, tipikus *Colchicum autumnale*-val összehasonlítani. E vizsgálatok eredményét a következőkben akarom összefoglalni.

Mint ismeretes, a *Colchicum pannonicum* főként virágjainak nagyságával tűnik ki. A külső perigoniumsallangok rendszerint 5—7 cm. hosszúak, (ritkán 4 cm.) a belsők többnyire 8—10 mm.-rel rövidebbek, számos példánál azonban sokkal kevesebbel. A perigoniumsallangok szélessége 8—15 mm. között váltakozik. Feleslegesnek tartom azt, hogy e nagyon változó ismertetőjel alapján egy széles és egy keskeny sallangú formát különböztessünk meg. A DR. DOMIN által (Magyar Bot. Lapok. VIII. p. 330.) leírt *forma pannonicum* és *forma transsilvanicum* mindenütt együttesen jönnek elő és számtalan átmeneti alakkal vannak összekapcsolva. Az Orsova körüli réteken a keskeny perigonium-sallangú *forma transsilvanicum* gyakoribb, mint a széles sallangú *forma pannonicum*, mely megint a Herkulesfürdő környékbeli, ma-

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1913

Band/Volume: [12](#)

Autor(en)/Author(s): Budai Jozsef

Artikel/Article: [Ujabb adatok a Bükk-hegység és dombvidéke flórájához.
Neuere Beiträge zur Flora des Bükkgebirges. 315-327](#)